

Itaalia mesilasrassi tõumaterjali võrdlev hindamine ja valik võrdluskatsete ja jõudluskontrolli alusel

Uuringu PR-4-4.1-8 aruanne-kokkuvõte 2008.a. töö alusel

Töö täitja: Maire Valtin

Heal mesilasperel peavad olema järgmised olulised omadused:

1. suur toodanguvõime,
2. hea talvekindlus,
3. korjeaegadele vastav haudmekasvatus,
4. rahulikkus,
5. korralik kärjeehitus,
6. sobiv mee paigutus,
7. meie kliimale vastav valge (kuiv) meekaanetis.

Selliseid omadusi on suuteline mesilasema edasi andma, kui ta põlvneb neid omadusi kandvast perest ja kasvatati üles vastavate omadustega ammperes ja paarus samasuguste omadustega pere leskedega.

Mesinik, mesilat soetades, peaks kõigepealt ära otsustama, millist tõugu mesilasi muretseda. Silmas peab pidama kohaliku korje suurust ja ümbritsevat mikrokliimat. Meie näiteks asume Pandivere kõrgustikul ja siin on korje olnud aastate lõikes korralik. Kuna meil on savirikkad mullad, siis taimestik ei õitse liiga kiiresti ära. Samuti ei tee põuad sellist kahju nagu Põhja-Eestis ja saarte paistel pindadel.

Meile sobib pidada Itaalia tõugu mesilasi, kes kasvatavad väga suured pered ja parimatel päevadel toovad isegi kuni 15 kg nektarit. Oleme oma mesindusaastate jooksul pidevalt soetanud tõumesilaste emasid läbi Eesti Mesinike Liidu ja jälginud nende arengut. Mesinik, kes soovib ära elada mesilasi pidades ja mett tootes, peab selgeks õppima emadekasvatuse. Vastasel juhul ei tasu mesindus ennast ära.

Kraini tõugu mesilastel ja itaaliat tõugu mesilastel on väga suured erinevused. Kraini mesilaste miinus on liiga suur sülemlemine. Kui mesinik ei oska või ei taipa õigel ajal laiendada peresid, siis kraini tõugu mesilased lähevad kergelt sülemlema ja viivad kaasa suure hulga kogumata mett. Sülemid on suured ja sülemeid tuleb ühest perest mitmeid. Kraini mesilane võib sülemleda juba enne kui emakupus uus ema laulab, isegi emakuppu munetud muna munemise järel on pered sülemlenud. Loomulikult on kraini mesilastel ka omad eelised. Kevadine areng ei ole nii plahvatuslik ja mesinikul on aega "atra seada". Nad talvituvad kehvemates oludes paremini.

Itaalia tõug on ääretult rahulik, väga töökas, kiiresti arenev. Püsivad hästi raamil s.t. et vajadusel on kerge leida mesilasema. Kaitsevad oma peret hästi. Ruumikitsikuses ei lähe nad kohe sülemlema, vaid ehitavad raamide vahele kärjekanne, et veel vähekenegi sülemlemisega viivitada. Sülemlemistungi saab peatada emakuppude mahamurdmisega ja pere laiendamisega. Pered on väga suured, sest emade munemisvõime on ülihea.

Mõnikord itaalia mesilased sallivad peres isegi korruga kahte kuni kolme munevat ema. Sülemlemistungi tekkides ei kasvata nad meeletult suurt kogust leski, kes hiljem pool saaki nahka pistavad. Itaalia tõugu mesilasperede ühendamine on lihtne ja emade andmine on suhteliselt kerge, kuna see tõug on leplik. Korraliku ventilatsiooniga tarudes talvitub itaalia tõug ka meie tingimustes hästi.

Itaalia mesilaste puudus on nõrgematelt peredelt meevardude röövimine. Korje puudumisel või halvenemisel on nad väga suured varganäod. Itaalia mesilaspere vajab rohkem talveks sööta kui kraini tõugu mesilased.

Mesilaste omadused on erinevad ka sama tõu sees, erinevatel liinidel. Seetõttu on oluline saada mesilasema just nendest headest liinidest või saadakse nende ristamisel.

Kasvatades toodanguperedele emasid nagu meie seda teeme, on soovitatav kasutada eri tõugu mesilaste ristamist. Ainult puhtatõuliste emade baasil saab tagada efektiivsete korjerepere loomise F1 mesilasemadega.

2008 aastal EML-I kaudu muretsatud mesilasemad ja nende jälgimine.

Juha Nuutero mesilast:

Mesilasema nr. 1 – Antud korpustarru, kus oli varem Taanist toodud Buckfast tõugu mesilasema. Ema võeti hästi vastu, haue ühtlane, korralik. Mesilased rahulikud, töökad, pere haigusvaba.

Mesilasema nr. 2 – Antud korpustarru, kus oli varem itaalia tõugu mesilasema. Uus ema võeti hästi vastu. Hauet võiks hinnata hindele 3. Mesilased rahulikud. Haudme seas lesehauet.

Mesilasema nr. 3 – Antud korpustarru, kus olid varem segaverelised (Kraini + Itaalia) mesilased. Ema võeti hästi vastu, haue ilus, mesilased pisut närvilised.

Mesilasemad Ismo Kajanderi mesilast:

Mesilasema nr.1 – Hästi vastu võetud, mesilased ilusad kollased, rahulikud, haue ilus, pere suur.

Mesilasema nr. 2 – Ema hästi vastu võetud, ilus haue, mesilased rahulikud.

Mesilasemade vastuvõtmine oleneb suuresti mesinikust. Mesilasemade andmine saab ebaõnnestuda ainult siis, kui mesinik ei pea kinni reeglitest, mis kehtivad mesilasemade andmise puhul.

Paljud mesinikud teevad uue pere noorte mesilaste ja kooruva haudmega just tõuema tarvis. Noored mesilased võtavad ema väga hästi vastu ning nii ei teki kartust, et kallid tõuema maha murtakse.

Seda, millise kvaliteediga on 2008 aastal saadud tõuemad, on veel vara öelda. Talv on veel ees ja talvekindluse, kevadise arengu, sülemlemiskainesuse, meekorje ja muude oluliste näitajate kohta saab öelda alles siis, kui aasta mööda saab.

2007. aastal Juhan Nuutero käest toodud mesilasema oli väga hea. Pere talvitus ideaalselt, kevadine areng oli 5+. Pere hoidis hästi puhtust, oli väga rahulik. Meesaak oli enneolematu. Nii nagu kogu suve jooksul polnud ka meevõtuajal vaja kasutada suitsu ja maski. Lubihauet ei ole täheldanud ma oma mesilas juba nelja viimase aasta jooksul ning ka varroalesta olen suutnud hoida kontrolli all tänu perede pidevale jälgimisele.

Juhan Nuutero mesilast toodud mesilasemade haue meenutab pigem Buckfasti tõugu mesilasemade hauet s.t. haudmeraamil meevöö peaaegu puudub. See võib muidugi olla tingitud tarutüübist. Meil on korpustarud ja nendes muneb ema kahes korpuses ning alumisest korpusest ülemisse minnes, ei tunnetata mesilasema ülemistele raamidele ülemineku piiri.

Itaalia mesilaste söötmine on äärmiselt lihtne. Nad kannavad siirupi väga kiiresti raamidesse, kuna pered on suured ja töölisi palju. Samuti toimub kiiresti talvesööda kinnikaanetamine ja seega ei ole hirmu, et peresse tekib palju rõskust.

Tegelen tõuparandusega meie mesilas esimesest päevast peale ja leian, et see on hea saagi alus. Suured, terved, noore kvaliteetse emaga mesilaspered toidavad ära mesiniku, tolmeldavad tohutult aia- ja põlluvilju. Samuti on nad võimelised hakkama saama ka varroalesta ja ameerika haudmemädanikuga. Viimast küll väidava Taani teadlased oma katsete tulemustele tuginedes.

Meie mesilas on eesmärgiks viia meetoodang tänu heade emade kasutamisele maksimumini. Mesinik ei pea pidama palju pereid, vaid peab kasvatama häid tootmisperesid. Mesilasema määrab orienteeruvalt 75% meilaspere kasvust ja mee toodangust. Seepärast peab mesilasemadele, kes suuresti annavad edasi mesilastõu või – liini pärilikke omadusi, pöörama suurt tähelepanu. Pole võimalik pidevalt loota suuri saake kui ei pöörata tähelepanu mesilastõu järjepidevusele s.t. pole muretsetud uusi mesilasemasid puhtatõulistest liinidest. Mesinik peab oma mesilas tegema pidevat tõuparandustööd, et mesindusest suuremat tulu loota.